

Raadsinformatiebrief

Onderwerp: Eén jaar Actieplan Statushouders Stedelijk Gebied Eindhoven

Inleiding

De huisvesting van vluchtelingen met een verblijfsvergunning is positief verlopen in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE)¹ in 2016. Een jaar na ondertekening van het 'Actieplan huisvesting statushouders 2016-2017'² spreken de samenwerkingspartners van een geslaagde samenwerking. Twee derde van de gemeenten heeft voldaan aan hun taakstelling en er zijn meerdere maatregelen in gang gezet om te zorgen dat de huisvesting van vergunninghouders niet ten koste ging van bestaande inwoners. In deze raadsinformatiebrief geven wij u een overzicht van de stand van zaken. Daarnaast kijken we vooruit naar de komende periode. Hoe ontwikkelt zich de instroom van vluchtelingen en wat is de gezamenlijke opgave?

Aanleiding en doelstelling Actieplan

Door de grotere instroom van het aantal vluchtelingen vanaf 2015 zagen we binnen het SGE verschillen in de mate waarin gemeenten er in slaagden aan de wettelijke taakstelling om vergunninghouders te huisvesten te voldoen. Daarom zijn in het belang van deze maatschappelijke opgave de krachten gebundeld. De 9 gemeenten, 10 corporaties en het COA deden dat in de vorm van het 'Actieplan Statushouders 2016-2017' (getekend 29 februari 2016). De doelstelling van de gezamenlijke aanpak is

- Goede huisvesting van vergunninghouders;
- Geen verdringing op de reguliere huurwoningmarkt;
- Betere spreiding van vergunninghouders over stad en regio;
- Meer zelfredzaamheid van vergunninghouders.

Om dit te bereiken richt de aanpak zich op de volgende vier speerpunten, namelijk:

- Het uitbreiden (reguliere) huisvestingsmogelijkheden, zowel door nieuwbouw, transformatie als het beter benutten van de bestaande woningvoorraad;
- Het maken van een betere match tussen huishouden en woning;
- Een goede eerste begeleiding van vergunninghouders gericht op snelle zelfredzaamheid;
- Een gezamenlijke communicatiestrategie.

Wat heeft de samenwerking opgeleverd?

Een belangrijke winst van het actieplan is dat het netwerk van professionals en vrijwilligers betrokken bij het huisvesten van vergunninghouders is versterkt. Men weet elkaar beter en sneller te vinden waardoor het huisvestingsproces beter verloopt, er eerder opgeschaald wordt als dat nodig is en vergunninghouders passende begeleiding krijgen. Zoals afgesproken werd in 2016 in de regionale urgentieregeling opgenomen dat vergunninghouders in het SGE recht houden op urgentie op de woningmarkt. Daarmee is geanticipeerd op de landelijke beleidswijziging dat vergunninghouders geen automatische voorrang meer krijgen op de woningmarkt.

Forse taakstelling in veel gemeenten gehaald

Door de betere samenwerking hebben 6 van de 9 gemeenten hun forse taakstelling voor 2016 gerealiseerd: Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Oirschot, Son en Breugel en Veldhoven. Alleen in Best, Nuenen en Waalre is de taakstelling niet gehaald. Dat is o.a. het gevolg van het relatief lage aantal sociale huurwoningen, de lage

¹ Het Stedelijk Gebied Eindhoven bestaat uit de volgende gemeenten: Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Nuenen, Oirschot, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.

² Voorheen werd gesproken over statushouders. Medio 2016 is besloten de term vergunninghouders te gaan hanteren.

mutatiegraad van sociale huurwoningen en het beperkt aantal appartementen (i.v.m. huisvesten alleenstaanden) dat in deze gemeenten beschikbaar is. In Nuenen en Waalre speelde specifiek dat vertraging optrad vanwege de uiteindelijk niet uitgevoerde - plannen van het COA om in deze gemeenten asielzoekerscentra te vestigen.

Realisatie extra wooneenheden komt op stoom

Eén van de belangrijkste afspraken in het actieplan was het realiseren van 800 extra wooneenheden in 2016 en 2017, zowel regulier/permanent als door tijdelijke transformaties of een beter gebruik van de bestaande voorraad. In opstartjaar 2016 werd ruim een derde van de toegezegde 800 extra wooneenheden opgeleverd. Dit is onder andere gebeurt doordat corporaties woningen uit de verkoop gehaald hebben, het extra bijbouwen of aankopen van woningen, het splitsen van woningen en het transformeren van gebouwen van werken naar wonen.

Vanwege de noodzakelijke voorbereidingstijd (planologisch, uitwerken plannen etc.) komt de productie van extra wooneenheden trager op gang. Bijvoorbeeld door bezwaren op de omgevingsvergunning. We verwachten dat in 2017 ruimschoots meer dan 400 wooneenheden worden gerealiseerd waarmee we de doelstelling van 800 eenheden in 2016-2017 halen.

Verdringing lokaal niet volledig voorkomen

Doordat de productie van extra eenheden later op gang komt, hebben we een zekere verdringing op lokaal niveau niet kunnen voorkomen. Op het niveau van het Stedelijk Gebied blijven we binnen de afgesproken 25% als maximum voor de geregelde verhuur. Op lokaal niveau zien we echter dat deze 25% overschreden wordt of zou zijn als de volledige taakstelling zou zijn gerealiseerd. We zien hier terug dat de dorpen een grotere inspanning moeten leveren dan de steden om urgenten te huisvesten. Dit komt onder andere door het relatief lager aantal sociale huurwoningen in de dorpen dan in de steden.

Focus voor 2017: meedoen

Begin 2016 was de aannahme dat de taakstelling in 2017 nog hoger zou zijn dan de taakstelling in 2016. De afnemende stroom vluchtelingen, o.a. door de Turkije-deal, heeft echter geleid tot een afname van het aantal vergunninghouders. Het ligt dat ook in de lijn van de verwachtingen dat de eerder geprognostiseerde taakstelling voor de tweede helft van 2017 naar beneden bijgesteld zal gaan worden.

Ook qua samenstelling verandert de taakstelling. Waar deze in 2016 voor een groot deel uit eenpersoonshuishoudens bestond, zal in 2017 de focus liggen op gezinshereniging. Corporaties zullen hierop moeten inspelen bij de toewijzing van woningen. De verwachting is dat we, mede door de toevoeging van extra eenheden, in 2017 in alle gemeenten de taakstelling kunnen realiseren. Voor de taskforce betekent dit dat de intensiteit van samenwerking omlaag gaat. De afspraken over de extra wooneenheden en de verantwoording over de woonruimteverhuur zijn reeds onderwerp van de (lokale) gesprekken en afspraken tussen de corporaties en gemeenten. De taskforce houdt wel een vinger de pols en schaal op indien nodig.

Belangrijkste opgave 2017: meedoen!

De huisvestingsopgave lijken we te kunnen realiseren. De focus voor 2017 is de opgave op welke manier we de zelfredzaamheid en inburgering van statushouders kunnen versnellen. *'Niet het aankomen in een nieuw land, maar het vinden van een plaats in de samenleving is het eindpunt van een vlucht.'* In samenspraak met diverse initiatiefnemers zijn in 2016 hiervoor al bijeenkomsten opgezet waar vergunninghouders elkaar en organisaties kunnen treffen. Bijvoorbeeld de Warm Welkom Dag op 17 juli 2016 in Eindhoven. Dit draagt eraan bij dat mensen zich welkom voelen, hun netwerk uit kunnen breiden en zich aan kunnen sluiten bij bestaande activiteiten en organisaties. De gemeente is daarin vooral faciliterend.

Meedoen is in 2017 het speerpunt van de samenwerking. Hierbij staat het perspectief van de vergunninghouder centraal, we denken vanuit zijn/haar klantreis. Welke aspecten dienen tegelijkertijd of achtereenvolgens opgepakt te worden om vergunninghouders evenals iedere burger te laten participeren in de samenleving. Reeds

stedelijk gebied!

ontwikkelde, nieuwe en bestaande initiatieven worden gebundeld en integraal aangeboden. Waarbij het bieden van lokaal maatwerk iedere keer opnieuw centraal staat. Eerder is wel al geconcludeerd dat de taskforce meedoen uit het actieplan op een andere manier wordt vorm gegeven. Wel stimuleren we uitwisseling van goede ervaringen. En wat zeker helpt voor deze opgave is het klantprofiel dat COA heeft ontwikkeld. Daardoor komt betere informatie beschikbaar wat betreft arbeidspotentieel van de vergunninghouders. Dit is o.a. extra belangrijk om vergunninghouders zo snel mogelijk naar werk te begeleiden. Het profiel kan in 2017 digitaal gedeeld worden in het Taakstelling Volg Systeem (TVS) en verbetert de informatieoverdracht naar gemeenten.

Bijlage 1: taakstelling 2017 per gemeente

Gemeente	2017-I (vastgesteld)	2017-II (prognose)*
Best	22	32
Eindhoven	170	248
Geldrop-Mierlo	30	44
Helmond	69	101
Nuenen	18	26
Oirschot	14	20
Son en Breugel	13	19
Veldhoven	34	50
Waalre	13	19
Totaal SGE	383	560
Landelijk	13000	19000
* prognose 2017-II gebaseerd op landelijke prognose		